

soonlijke botsing zonder het botsende ding ('de glimlach zonder de kat'), dan ontstaat er een positie in een proces doorheen een verandering (of variatie) in het lichaam, een mix van het affect van iets (bijvoorbeeld vreugde of angst) en de handeling van het lichaam. Affect is een soort denken, dat door en in het lichaam ontstaat. Het komt voort uit een onmiddellijke inschatting van potentiële mogelijkheden in een situatie waar het subject deel van uitmaakt. Het manifesteert zichzelf in fysieke actie voor het herkend wordt als een intentie, of beredeneerd als een gedachte. Kan je je nog herinneren dat je door een hond werd achterna gezeten, of dat je ergens voor wegliep? We lopen niet weg omdat we bang zijn, we zijn bang omdat we weglopen, zegt James. Het lichaam wordt geraakt en aangezet tot handelen vooraleer het een affect bewust registreert. Maar wat heeft affect te maken met ons verhaal over speculatief pragmatisme? Affect is de notie die handelen en denken met mekaar verbindt, in die bepaalde volgorde en niet omgekeerd. Het geeft een verklaring voor de manier waarop het nieuwe in een bepaalde situatie zichtbaar wordt als een gebeurtenis (*event*), of beter nog: hoe futuriteit als de sensatie van het potentieel zich in het heden ontvouwt als de sensatie van de grens. De tijdsprong die in de toekomstige tijd direct aanwezig wordt gesteld, is de basisconditie van het lichaam: het (lichaam) kan niet samenvallen met zichzelf maar wel met een potentieel, zijn eigen overgang of de toekomst-het verleden op maat van de verandering van het lichaam. De affectieve verschuiving die ik hier beschrijf, kan je terugvinden in twee vormen: in logica en in politiek.

In logica loopt ze samen met 'abductie', een principe van gevolgtrekking dat Peirce introduceerde naast inductie en deductie. Volgens Peirce is abductie de enige creatieve manier van denken, omdat ze een nieuwe regel creëert als mogelijke uitleg voor een nieuwe observatie. De rede wordt hier op een gerichte manier ingezet – om te reageren op een specifieke situatie – eerder dan op een instrumentele wijze, door een voorgeschreven scenario te volgen. Terwijl inductie de manier is om om te gaan de met actualiteit en het waarschijnlijke (van particuliere gevallen wordt een algemene wet afgeleid) om te gaan en deductie de manier is om met regelgeving en het noodzakelijke (een algemene wet wordt toegepast op particuliere gevallen), houdt abductie zich bezig met potentialiteit en het contingente. Wat speculatief pragmatisme probeert te articuleren, zijn *onvoorzienigheden* (contingencies): mogelijke relationele verschuivingen van contexten die nog niet gevangen zitten in hun ordening van reeds herkende en praktisch inzetbare mogelijkheden.

In politiek heeft affect de plaats ingenomen van ideologie, dat wordt begrepen als een vals geweten of als de materialisering van verbeelde verhoudingen. Ook al speelt het nog altijd een belangrijke rol, ideologie definieert niet langer de globale manier waarop macht functioneert, maar het is de verschuiving in affecten die de politiek dirigeert. We krijgen geen betekenissen als boodschappen, de intensiteit (affect, effect) van de media resonanceert. Wat wordt uitgedrukt in affect – in logica en politiek – is onstoffelijk en rationeel. Wat wordt uitgedrukt, is een verandering – een stijging of daling – van een algemene capaciteit of vermogen om te denken, te affecteren, of te handelen. De verschuiving van affect *werkt* dus op ons door onze gevoelens te manipuleren (modulatie = manipulatie) of door ons denken, voelen en handelen te emanciperen (modulatie = emancipatie).

